

Bilag 3

Fra Borgmesterens Afdeling
Dato 26-08-2022

Ændringer i økonomien siden B2022

Tabellen viser de væsentligste ændringer i økonomien i budgetforslaget for 2023.

Ændringerne er kommet til, siden byrådet behandlede budgettet ved vedtagelsen af B2022. Ændringerne beskrives for årene 2022-2025, men ikke 2026. Det skyldes, at 2025 er det sidste år, der både indgår i sidste års budget og i budgetforslaget for 2023.

Ændringer i 2022 vil som hovedregel indgå i en samlet vurdering af det forventede regnskab for 2022, som forventes indarbejdet i budgetoplægget til 1. fællesmøde på baggrund af halvårsregnskabet.

Der er fokuseret på de største ændringer af økonomien. Der ses bort fra ændringer, der er dækket af budgetgaranti, balancetilskud el.lign. Det samme gælder for ændringer, der alene indebærer tidsforskydninger i afholdelsen af udgifter, fx på anlægsområdet.

Tablet: Oversigt over ændringer i økonomien siden B2022 (mio. kr., 2023-priser, +=merudgifter/mindreindtægter)

	2022	2023	2024	2025
1. Regnskab 2021	0	0	0	0
2. Corona-kompensation	105	0	0	0
3. Efterregulering af prisudviklingen 2020-2021	28	0	0	0
4. Overførsler (regnskab 2021)	0	-11	-11	-11
5. Budgetmodeller	0	-161	-186	-212
6. Ikke-decentraliserede områder	0	5	2	-1
7. Øget bloktilskud jævnfør økonomiaftalen for 2023 (service)	0	-3	-3	-3
8. Mindre bloktilskud jævnfør økonomiaftalen for 2023 (anlæg)	0	93	64	66
9. Øget bloktilskud jævnfør økonomiaftalen for 2023 (øvrige reguleringer)	0	-30	-24	-18
10. Refusionsordning kompenseres via balancetilskud	0	30	30	30
11. Efterreguleringer, skatter og generelle tilskud 2020	0	0	0	0
12. Indkomstskat	0	102	26	33

	2022	2023	2024	2025
13. Grundskyld	0	-18	-13	-15
14. Dækningsafgift	0	-15	-16	-97
15. Selskabsskat	0	42	-137	-48
16. Øvrige skatter	0	0	0	0
17. Udligning, kriterier og enhedsbeløb	0	-55	-55	-69
18. Udligning og bloktilskud, ny befolkningsprognose (Aarhus og landsplan)	0	135	135	135
19. Efterregulering af budgetmodeller 2023 (Ukraine-effekt)	0	79	0	0
20. Tab ved valg af statsgaranti i 2023	0	91	0	0
21. Renter	0	-31	-19	-14
22. Forskydninger af anlægsbudget	0	0	0	155
23. Nye initiativer	0	198	198	178
24. Rammebesparelser	0	-229	-229	-229
Ændringer i alt	133	222	-238	-120

Den finansielle egenkapital ultimo 2025 er i budgetforslaget forværret med 54 mio. kr. i forhold til sidste års budget. Ændringerne i tabellen ovenfor forklarer forværringerne – sammen med teksten nedenfor.

Ændringen ultimo 2025 må ikke forveksles med et råderum i forhold til måltallet for den finansielle egenkapital. Det skyldes, at måltallet gælder det sidste år i budgetperioden (2026).

Udviklingen i den samlede økonomi i forhold til måltallet ultimo 2026 er gennemgået i selve indstillingen.

Beskrivelse af ændringerne:

1. Regnskab 2021

Den permanente effekt af regnskab 2021 blev vurderet at være neutral – hverken at øge eller mindske det økonomiske råderum.

2. Corona-kompensation

I den supplerende regnskabsindstilling for 2021 besluttede byrådet at kompensere magistratsafdelingerne fuldt ud for de afholdte udgifter forbundet med corona, svarende til 159 mio. kr. Kompensationen fra staten var 54 mio. kr. i 2022, og derfor bidrager dette til at mindske råderummet i budgettet med 105 mio. kr.

3. Efterregulering af prisudviklingen 2020-2021

Med revisionen af økonomisk politik i 2019 blev pris-fremskrivningen på art 2 og 4 genindført. Der blev ligeledes vedtaget en efterregulering gældende fra 2021. Den endelige prisfremskrivning for udviklingen fra 2020 til 2021 blev udmeldt i marts 2022 og på baggrund deraf blev der optaget en reserve i 2022 i den supplerende regnskabsindstilling 2021 på i alt 28 mio. kr., svarende til forskellen mellem den endelige prisfremskrivning og den

foreløbige prisfremskrivning. Reserven udmøntes til magistratsafdelingerne i forventet regnskab 2022. Kommunerne kompenseres generelt for ændringer i pris- og lønskøn, men efterreguleringen indgår kun i den fremadrettede kompensation og ikke i indeværende år. Det er en udgifts, kommunerne selv afholder. De 28 mio. kr. er derfor en ekstra-udgift for Aarhus Kommune.

4. Overførsler (regnskab 2021)

Udviklingen i overførselsudgifterne fra 2020 til 2021 har givet en gevinst for Aarhus Kommune set i forhold til landsplan på 96 mio. kr., hvor der var forudsat en gevinst på 85 mio. kr. som følge af investeringsmodellerne på beskæftigelsesområdet. Samlet indebærer det en gevinst på 11 mio. kr. årligt.

5. Budgetmodeller

Budgetændringer, der følger af budgetmodellerne, er beskrevet i materialet om afdelingernes budgetforslag.

Mindreudgifterne i tabellen vedrører ændringer i forhold til overslagsårene i sidste års budget og er en følge af den seneste befolkningsprognose samt ændringer i efterspørgselsprocenter. Det markante fald i udgifterne som følge af budgetmodellerne skyldes generelt en afdæmpet udvikling i Aarhus Kommunes folketal under corona-pandemien set i forhold til det, der var forventet, inden pandemien gik i gang.

Ser man i stedet på merudgifterne til budgetmodeller i forhold til udgiftsniveauet i 2022 er der i 2026 merudgifter til budgetmodeller på 306 mio. kr., hvilket afspejler befolkningstilvæksten i kommunen.

Mindreudgifterne til budgetmodeller skal generelt ses i sammenhæng med mindreindtægterne fra udligning og bloktilskud, jf. pkt. 18.

5. Ikke-decentraliserede områder

Samlet set er der stort set ikke ændringer i udgifterne på de ikke-decentraliserede områder.

7-9. Øget bloktilskud jævnfør økonomiaftalen for 2023 (service, anlæg og øvrige reguleringer)

Økonomiaftalen for 2023 indeholdt et løft af serviceudgifterne på 1,3 mia. kr. på landsplan, hvoraf de 1,2 mia. kr. allerede blev forudsat i kommunes budget for 2022. Løftet finansieres over bloktilskuddet og giver netto en merindtægt på 3 mio. kr. årligt i Aarhus Kommune.

Økonomiaftalen indebar endvidere et lavere anlægsniveau i 2023 end sidste år som følge af de ekstraordinære forhold i branchen. KL har delvist fastholdt denne forudsætning i overslagsårene, hvilket samlet set indebærer et tab på Aarhus på 90 mio. kr. i 2023 og 60 mio. kr. i de følgende år.

De øvrige merindtægter fra bloktilskuddet skyldes, at der i kommunens budget hvert år indarbejdes en forventet reduktion af bloktilskuddet på landsplan på ½ mia. kr., hvilket ikke blev en realitet i Økonomiaftalen for 2023. I modsat retning trækker det, at forventningerne til den demografiske kompensation til kommunerne er nedjusteret i budgetforslaget fra 1,2 mia. kr. på landsplan til 1,1 mia. kr. på landsplan – gældende fra 2024.

10. Refusionsordning kompenseres via balancetilskud

Som led i udligningsreformen blev refusionsordningen for særligt dyre enkelt-sager udvidet. Det blev forudsat, at kommunerne får en øget kompensation via refusionsordningen, og bloktilskuddet blev på den baggrund reduceret. Omlægningen blev i B2021 vurderet at give et tab i Aarhus Kommune på 40 mio. kr. årligt, hvilket blev afsat på reserven, men fra 2023 og frem var det vurderingen, at Aarhus Kommune ville blive kompenseret via balancetilskuddet som følge af en aftale om, at lovændringen skulle efterreguleres, hvis de faktiske kommunale refusionsindtægter afveg fra det forudsatte.

De første erfaringer fra refusionsomlægningen på landsplan kan nu opgøres, og på baggrund af regnskab 2021 har det ikke givet anledning til en ekstra kompensation, da de samlede kommunale merindtægter svarer til det forudsatte. I Aarhus mangler der dog merindtægter på ca. 30 mio. kr. årligt, hvilket byrådet i forbindelse med regnskab 2021 tilførte de relevante magistratsafdelinger.

11. Efterreguleringer, skatter og generelle tilskud 2020

Aarhus Kommune budgettede med valg af statsgaranti i 2020, hvorfor der ikke kommer en efterregulering på baggrund af den faktiske udvikling i 2023.

12-16. Indkomstskat, grundskyld, dækningsafgift, selskabsskat samt øvrige skatter

Væksten i udskrivningsgrundlaget for indkomstskatten i 2020 var marginalt lavere i Aarhus Kommune end på landsplan. Også i 2019 var væksten i udskrivningsgrundlaget lavere i Aarhus Kommune end på landsplan. Det har været helt usædvanligt, og det ser ud til, at udviklingen for Aarhus vender igen fra 2021, hvor KL's skatte- og tilskudsmodel forventer en mervækst i Aarhus Kommunes udskrivningsgrundlag på 0,8 %-point i forhold til landsplan.

På landsplan er væksten i udskrivningsgrundlaget hævet en del mellem 2021 og 2026, men da der allerede i B2022 var forudsat en del af denne vækst i Aarhus Kommune, har Aarhus Kommune samlet set mindreindtægter på opdateringen af forudsætningerne omkring indkomstskatten, når modregningen i balancetilskuddet tages med. Det reduceres nemlig, når kommunernes skatteindtægter samlet set stiger.

De faktiske indtægter fra selskabsskat i 2020 er opgjort og indgår i kommunens budget i 2023. Der er indtægter som forudsat i sidste års budget, mens tabet skyldes et reduceret balancetilskud som følge af merindtægter i andre kommuner. I de efterfølgende år baseres indtægten på KL's vurdering, med en andel til Aarhus svarende til gennemsnittet af de seneste 5 år.

Der er relativt små ændringer i indtægterne fra ejendomsskatter samt øvrige skatter, der udgøres af forskerskat og dødsboskat.

17-18. Udligning og bloktilskud

Nettomindreindtægterne fra udligning kan deles op i merindtægter fra ændrede kriterier og enhedsbeløb i systemet samt mindreindtægter som følge af den seneste befolkningsprognose for Aarhus Kommune.

Merindtægterne fra udligning er nærmere beskrevet i finansieringsnotatet i baggrundsmaterialet til budgettet.

Den seneste befolkningsprognose for Aarhus forudsætter en lavere befolkningsvækst end i sidste års prognose. Det medfører lavere indtægter i Aarhus Kommune, som skal ses i sammenhæng med lavere udgifter til de områder, der er dækket af budgetmodeller.

19. Efterregulering af budgetmodeller 2023 (Ukraine-effekt)

Budgettets udgiftsside er budgetteret med udgangspunkt i kommunens befolkningsprognose, der blev offentliggjort i februar 2022. Heri er der ikke indeholdt en forudsætning om ukrainske flygtninge. Budgettets indtægts-side er derimod budgetteret ud fra en forudsætning om i alt 30.000 ukrainske flygtninge på landsplan (heraf ca. 1.600 i Aarhus Kommune), idet de indgår i Danmarks Statistiks befolkningsprognose, der ligger til grund for statsgarantien. For at skabe overensstemmelse mellem udgifter og indtægter i det kommunale budget er der derfor optaget en reserve, der skal dække udgifterne til de ekstra borgere. Denne er beregnet via KL's skatte- og tilskudsmodel og er et skøn på, hvad ca. 1.600 ekstra borgere koster i regulering af budgetmodeller m.v.

20. Tab ved valg af statsgaranti i 2023

Budgetforslaget er udarbejdet med afsæt i, at der vælges statsgaranti for væksten i indtægterne. Aktuelt tegner der sig et økonomisk tab ved dette valg på 91 mio. kr., men på grund af den fortsatte usikkerhed omkring konjunkturudviklingen efter corona-pandemien og invasionen af Ukraine er det forudsat, at der vælges statsgaranti. Byrådet tager endeligt stilling til dette i forbindelse med budgetdrøftelserne og 2. fællesmøde.

21. Renter

Renteindtægterne er øget med ca. 21 mio. kr. i perioden 2023-2025. Det skyldes en ny renteforudsætning, hvor kommunen som udgangspunkt investerer al overskudlikviditet i vores kapitalforvaltningsaftaler. Det giver store renteindtægter først i budgetperioden, hvor likviditeten forventes at være høj, og lavere indtægter/renteudgifter sidst i budgetperioden, hvor likviditeten forventes mindre.

22. Forskydninger af anlægsbudget

Beløbene vedrører tidsforskydninger, hvor indtægter eller udgifter er fremrykket til eller fra budgetperioden. Sådanne tidsforskydninger giver ikke nogen påvirkning af råderummet, når der ses på hele budgetperioden ved udgangen af 2026.

23. Nye initiativer

Beløbene vedrører forslag om nye initiativer, som borgmesteren foreslår at indarbejde i budgetforslaget. De konkrete initiativer er gennemgået i budgetindstillingen.

24. Rammebesparelser

Der er indarbejdet rammebesparelser på 229 mio. kr. årligt i budgetforslaget.